

دانشگاه ملی ایران
*****

دانشکده پزشکی
*****

پایان نامه

برای دریافت درجه دکترای پزشکی از دانشگاه ملی ایران

موضوع :

((شنت های اسپونتانه (خود بخودی) اسپلنورنال و پورتوکاوا))

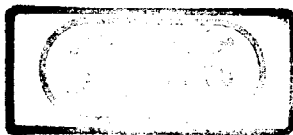
استاد راهنما :

جناب آقای دکتر ذبیح اله ارنواز

نگارش :

محمد ابریشمی

سال تحصیلی ۱۳۵۲ - ۱۳۵۱

سوگند نامه پزشکی (اعلامیه ژنو/۱۹۴۷)

هم اکنون که حرفه پزشکی را برای خود اختیار میکنم با خود عهد می بندم
که زندگیم را یکسروقف خدمت به بشریت نمایم .

احترام و تشکرات قلبی خود را بعنوان دین اخلاقی و مصونیتی
به پیشگاه اساتید محترم تقدیم میدارم ، و سوگند یاد میکنم که وظیفه
خود را با وجدان و شرافت انجام دهم .

اولین وظیفه من اهمیت و بزرگ شماری سلامت بیمارانم
خواهد بود . اسرار بیمارانم را همیشه محفوظ خواهم داشت ، شرافت و
حیثیت پزشکی را از جان و دل حفظ خواهم کرد .

همکاران من برادران من خواهند بود ، دین ، ملیت ، نژاد
و عقاید سیاسی و موقعیت اجتماعی هیچگونه تأثیری در وظایف پزشکی
من نسبت به بیمارانم نخواهد داشت .

من در هر حال به زندگی بشر کمال احترام را مبذول خواهم داشت
و هیچگاه معلومات پزشکی ام را برخلاف قوانین بشری و اصول انسانی
بکار نخواهم برد .

آزادانه و بشرافت خود سوگند یاد میکنم ، آنچه را که قول داده ام
انجام دهم .

تقديم به ————— :

استاد عالیقدر جناب آقای دکتر ذبیح اله ارنسـواز

تقدیم بسہ :

پدرومادرمہربانسم ، باسپاسی فراوان ازحماتشان

کہ موجبات تحصیل وموفقیت مرا فراہم نمودہ اند .

تقديم بـه :

خواهران و سرادران عزيز و مهربانم

فهرست مطالب

*****

صفحه	
	۱- مقدمه
۲/	۲- آناتومی ورید باب
۶/	۳- تکامل ورید باب
۷/	۴- تشکیل ورید اجوف تحتانی
۱۰/	۵- فیزیولوژی ورید باب
۱۲/	۶- شنت های اسپونتانه اسپلنورنال و تاریخچه
۱۳/	۷- تکنیک فلبوگرافی
۲۰/	۸- نتیجه در مورد شنت های اسپونتانه اسپلنورنال
۲۳/	۹- بحث در مورد شنت های اسپونتانه اسپلنورنال
۲۵/	۱۰- خلاصه شنت های اسپونتانه اسپلنورنال
۲۶/	۱۱- شنت های اسپونتانه پورتوکا و تاریخچه
۳۰/	۱۲- بیمار شماره يك
۳۶/	۱۳- خلاصه بیمار شماره يك
۳۶/	۱۴- بیمار شماره ۲
۴۰/	۱۵- بحث در مورد بیمار شماره ۲

- ۴۱/ ۱۶- بیمار شماره ۳/
- ۴۳/ ۱۷- بحث در مورد بیمار شماره ۳/
- ۴۴/ ۱۸- بحث در مورد شنت های پورتوگا و
- ۱۹- معرفى يك مورد شنت اسپونتانه اسپنورنال وپورتوگا و
- ۴۹/ بخش راد يولوژى بیمارستان جرجانى
- ۲۰- آنسفالوپاتى سيستم باب در جريان شنت های مادرزادى
- ۶۱/ داخل کبدى
- ۷۵/ ۲۱- منابع

" شنت های اسپونتانه (خود بخودی) اسپلنورنال و پورتوگاو"

مقدمه :

یکی از متدهای درمانی که در مورد شپیرتانسیون ورید باب از نظر جراحی وجود دارد ، ارتباط بین سیستم وریدی پورت و ورید اجوف تحتانی است و دیگری ارتباط بین ورید طحالی و ورید کلیوی است ، بنا بر این گزارش نمودن آن استوموزهای مادرزادی از این تیپ دارای ارزش فراوانی است وجود ارتباط غیر طبیعی بین ورید پورت و ورید اجوف تحتانی و ورید طحالی و ورید کلیوی از متدهای زیادی شناخته شده است .

آنا تومی ورید باب :

وریدی است که به کبد منتهی میشود و حامل خون وریدی طحال و لوزالمعده و قسمتهائی از لوله هاضمه میباشد که در پائین حجاب حاجز قرار دارد . مبداء^۱ و انتهای ورید مانند شبکه ای پخش میشوند .

مبدا^۱ :

از اجتماع سه ورید تشکیل شده است که عبارتند از :

- ۱- ورید مزانتريك بزرگ
- ۲- ورید طحالی
- ۳- ورید مزانتريك كوچك ، و محل تلاقی این سه ورید در عقب گردن لوزالمعده در خارج خط وسط و شریان مزانتريك فوقانی و در داخل مجرای کلدوك میباشد .

انتها^۱ :

ورید باب در روی سطح تحتانی کبد بدو شاخه (راست و چپ) تقسیم میشود که وارد ناف کبد میگردد .

شاخه های مبداء^۱ :

- ۱- ورید مزانتريك بزرگ دارای خون روده كوچك و نیمه راست روده

بزرگ و قسمتی از اثنی عشر میباشد .

شاخه های طرفی آن عبارتند از : ورید های روده ای ، ورید های

قولونی راست ، ورید معدی چادرینه راست و ورید های لوزالمعده ای اثنی عشری

تحتانی چپ .

۲- ورید مزانتريک کوچک از اجتماع ورید های بواسیری بوجود میآید

بورید مزانتريک کوچک ورید های قولونی چپ منتهی میگردد .

۳- ورید طحالی به ورید طحالی ورید های معدی کوتاه - ورید های

معدی چادرینه چپ و ورید های لوزالمعده و غالباً " ورید مزانتريک کوچک ملحق

میشوند .

شاخه های جانبی تنه ورید باب - عبارتند از :

۱- ورید اکلیلی معده

۲- ورید پیلوریک

۳- ورید لوزالمعده ای اثنی عشری فوقانی راست .

ملحقات شاخه های انتهائی :

۱- ورید های مراره ای تحتانی یا سطحی (Venie Cystioques)

Inf.ou Superficielles شماره این ورید ها عدد

میباشند که بشاخه های انتهائی راست ختم میشوند .

۲- بقایای ورید ناف و مجرای آرانیتوس که بشاخه انتهائی چپ

ملحق میگردند .

پیوند های ورید باب :

بین ورید باب و ورید اجوف تحتانی در چهار محل پیوند هائی بدین قرار

بوجود میآید :

شاخه های ورید اجوف تحتانی	محل کج پیوند میشوند	شاخه های ورید باب
۱- ورید های تحتانی مری ۲- ورید های حجاب حاجزی	قسمت تحتانی مری	۱- شعب کاردیا (شعب ورید اکلیلی معده)
۱- ورید های بواسیری تحتانی ۲- ورید های بواسیری میانی	روده مستقیم	۲- ورید های بواسیری فوقانی
۱- ورید های فوق معدی ۲- ورید های زیرجلدی شکمی ۳- ورید های پستانی داخلی	ناف	۳- شعب ابتدائی ورید های Para Umbilicales
ورید های جدار خلفی شکم	جدار خلفی شکم	۴- شعب ابتدائی ورید های قسمتهائی از لوله هاضمه که مجاور جدار خلفی بطنی هستند (اثنی عشر- قولون)

ورید های باب فرعی :

ورید های کوچکی هستند که مانند شبکه وریدی مستقیماً " بگبد منتهی

میگردند و به شش رسته تقسیم میشوند :

۱- ورید های چادرینه

۲- ورید های مراره ای عمقی (Veines Cystiques Profondes)

۱۲ تا ۱۵ عدد اند .

۳- ورید های یافراکما تیک

۴- ورید های رباط های اکلیلی و آویزان کننده که بگبد منتهی میشوند .

۵- ورید های شیار عرضی : که از روی جدارهای عروقی و مجاری صفراوی

متفرق میگردند .

۶- ورید های رباط کرد : که از جدار بطن در نزدیکی ناف و رباط کرد

شروع میشوند .

تکامل ورید باب :

ورید های ویتلین از ساقه کیسه زرده (اطراف کانال امفالومزانتریک)
 وارد بدن جنین شده يك شبکه در اطراف اثنی عشر تشکیل داده و سپس وارد دیواره
 عرضی شده در اینجا این ورید ها وسیله طنابهای سلولی کبدی (که در حال تشکیل
 ورشد هستند) با شعبات متعددی تقسیم و يك شبکه وسیع در داخل کبد
 بوجود میآید (سینوسوئید نامی کبدی) بعد مجدداً در ورید ویتلین تشکیل
 میشود که شاخه های راست و چپ سینوس وریدی میریزند . کمی بعد شبکه
 وریدی اطراف اثنی عشر تبدیل بیک تنه وریدی بنام ورید باب (Portal Vein)
 میشود . قسمت ورید ویتلین راست ورید مزانتریک فوقانی را بوجود میآورد در حالیکه
 قسمت دیستال ورید ویتلین چپ بکلور کامل از بین میرود . با پیشرفت تکامل قلب و
 از بین رفتن شاخه چپ سینوس وریدی قسمت پروگزیمال ورید ویتلین چپ مسدود
 و محو میشود . در نتیجه خون قسمت چپ کبد بطرف قسمت پروگزیمال ورید ویتلین
 راست متوجه شده و بنمین قسمت پروگزیمال ورید ویتلین راست است که بزرگ شده
 و قسمت فوق کبدی ورید اجوف تحتانی را تشکیل میدهد .

تشکیل ورید اجوف تحتانی :

در جنین چهار هفته ای د وورید کاردینال خون قسمتهای پشتی جنین
و مزونفروز را جمع میکنند . در ظرف ماه دوم تکامل تمدادی ورید جدید پیدا شده
و وظیفه د و کاردینال را برعهده میگیرند . این وریدها عبارتند از :

الف - د وورید Sub Cardinal که در طول کناره داخلی

مزونفروز تشکیل شده و خون مزونفروز بجای اینکه از وریدهای کاردینال بقلب

برود از راه این د وورید می رود . به علاوه يك ورید بین ورید Subcardinal

راست و قسمت پروکزیمال ورید ویتیلین راست تشکیل میشود که بالاخره تبدیل

به قسمت کبدی ورید اجوف تحتانی میشود .

در همین اثنا پیوندهائی بین د وورید Subcardinal صورت

میگیرد قسمتی از ورید Subcardinal چپ که نسبت با این پیوند هم

پروکزیمال است (بین پیوندها و اتصال به کاردینال چپ) از بین می رود در -

حالی که قسمت دیستال آن ایجاد ورید کوناد چپ را میکند و خود پیوندها ورید

کلیوی چپ را تشکیل میدهند . ورید Subcardinal راست ایجاد قسمت

کلیوی ورید اجوف تحتانی و ورید کوناد راست را میکند .

ب - بارشد بیشتر جنین و پیدایش اندام تحتانی يك سیستم وریدی سوم

سوم بنام ورید های Sacrocardinal ظاهراً همیشه وجود .

این ورید ها از یک طرف بین خود و از طرف دیگر با ورید های

Subcardinal پیوند برقرار میکنند . بالاخره ورید ساکروکاردینال

راست تبدیل به قسمت ساکروکاردینال ورید اجوف تحتانی و ورید ایلیاک مشترک

چپ را میکند قسمتهای مختلف ورید اجوف تحتانی از ورید های مختلف زیر تشکیل

میشود :

۱- قسمت فوق کبدی از قسمت پروکزیمال ویتلین راست .

۲- قسمت کبدی از پیوند بین ورید ویتلین راست و ورید

Subcardinal راست .

۳- قسمت Per renal که از Subcardinal مشتق میگردد .

۴- قسمت کلیوی که آن استوموزی بین Subcardinal راست و

Supra Cardinal راست ایجاد میشود .

۵- قسمت Post Renal که از ناحیه کمری Supra Cardinal

جدا میگردد .

چنانچه اختلالی در این قسمتها ایجاد گردد بعلت پیدایش ارتباط

بین Right Sub And Supra Cardinal Anastomosis ورید